

İşkencelere Maruz Kalan ve Kurşuna Dizilen Bakan AHMET PEPİNOV ASLINDA KİMDİ?*

 Şahane REHİMLİ

Bu yıl 100. yıldönümünü kutladığımız bağımsız Azerbaycan Cumhuriyeti'nin kurulmasında önemli katkısı bulunanlardan biri de **Ahmet Cevdet Pepinov**'dur. O, Azerbaycan Millî Şurası Üyesi, ardından Azerbaycan Demokratik Cumhuriyeti Parlamentosunda mebus, Sekretarya Başkanı, ayrıca 5. Hükümette Çalışma ve Ziraat Bakanı görevlerinde bulunmuş, kendi adını altın harflerle tarihimize yazdırmıştır.

Parlamento çalışmalarına önemli katkıları olan Ahmet Bey, Sosyalist grubunu temsilen İtilâf devletleri, Gürcistan ve Ermenistan'la ilişkiler, 'Denikin tehlikesi'yle ilgili görüşmeler gibi birçok problem kapsamında bizzat çaba harcamıştı. O, Bakü Üniversitesinin kuruluşuna yönelik çalışmalarda (1919) doğrudan yer almış, gerekli mâli kaynak sağlanması için önemli girişimlerde bulunmuştu.

Ahmet Pepinov, 1893'te Gürcistan'da **Ahıska** Kazasının **Bolacur** köyünde doğmuştur. Üç erkek ve iki kız olmak üzere beş çocuk, erken yaşta annesiz kalmış, baba Ömer Bey, ikinci defa evlenmek zorunda kalmıştı. Talih çocukların yüzüne gülmüştü; çünkü üvey anne iyi bir insandı. Öte yandan, daha annesi hayattayken dayısı **Ömer Faik Numanzade** ağır hasta olan kız kardeşinin külfetini hafifletmek için küçük Ahmet'i yanına, kendi ailesinin himayesine almıştı ve böylece dayısı, ileride de onun kaderini belirleyen kişi olacaktı.

Ömer Faik, 1900 yılında Şamahı şehrinde öğretmenlik yapıyordu ve yeğeni küçük Ahmet'i de oraya yanına almıştı. Burada dayısından alfabe-yi öğrenen, Farsça ve Arapça ilk dersleri alan Ahmet, Şamahı'nın yerle bir olduğu 1902 depreminde enkaz altında kalmış, fakat şans eseri Ömer Faik'in karısı onu kurtarabilmişti.

Ömer Faik, Ahmet'le birlikte onun kardeşleri

* Bu yazı **Orhan Uravelli** tarafından Türkiye Türkçesine aktarılmıştır.

Ahmet Bey (soldan ikinci) dostları ile istirahatatta. 12 Aralık 1929.

Mehmet ve Zeki'yi de Gori Öğretmen Okulunda okutmuştu. Mezun olmalarından sonra sadece Ahmet'i yanından ayırmamıştı. Ömer Faik sonra onu Tiflis'te seçkin bir lisede okutmuştu ve kendisi şehir dışına çıktığında yeğeni, Azerbaycan'ın ünlü gazetecisi ve yazarı Mirza Celil Memmedkuluzade'nin evinde kalıyordu.

Ahmet'in ailesinin asıl soyadı Ömerbeyov'du. 1917'de Gürcistan'da nüfus sayımı yapılmıştı ve Azerbaycan Türklerinin sayısını düşük göstermek için ilgili merciler bin bir oyun çıkarmışlardı. Birçok kişinin soyadı onların rızası alınmaksızın keyfi şekilde değiştirilmiş, Gürcü soyadı veya Türkçeye benzemeyen soyadları verilmişti. Bu nüfus sayımından sonra Ahmet, Pepinov soyadıyla nüfusa kaydedilmişti.

Genç Ahmet, 1912'de eşzamanlı olarak Moskova Üniversitesinin Hukuk ve Ekonomi fakültelerine kaydını yaptırmıştı, Türkçe ve Gürcüce dışında Rusça da bilmesi sayesinde başarılı bir

öğrenciydi. Ayrıca Fransızcası da fena değildi, üstelik Öğretmen Okulunda Eski Yunanca dersleri görmüştü.

Kızı Sevda Pepinova'nın hatıralarından: "Babam, önemli ciddi konular olunca benimle Rusça konuşuyordu. Ancak normal aile ortamında hep Azerbaycan Türkçesi veya Türkiye Türkçesiyle konuşurdu. 1918'de Bakü'ye yerleştikten sonra babamın dili Azerbaycan şivesine kaydı. O, Marks'ı, Engels'i Almanca aslından okuyabiliyordu. Hatice ninemin fikrinde babamın Fransızcası da iyiymiş. Şöyle ki ninemin Fransızcası çok iyiydi ve bazen babamla bu dilde sohbet ederlerdi."

Pepinov'un, öğrenciyken ara sıra Moskova'dan gönderdiği yazılar, Bakü'de *Açık Söz* gazetesinde 'Ahalkelikli Ehmed Cevdet' imzasıyla yayınlanıyordu. O, Moskova'da öğrenciler arasında geniş çaplı çalışmalar yapan Azerbaycan Hemşeriler Cemiyetinin yöneticilerinden biriydi.

Şubat 1917'de Çarlığın yıkılmasıyla sonuçlanan devrim sırasında Ahmet Pepinov daha Moskova'daydı ve aynı yılın yazında eğitimini tamamlayarak Tiflis'e döndüğünde burada devrimin yol açtığı çok ciddi krizle karşılaştı, siyasî karmaşa onu da içine çekti. O zamandan itibaren yaklaşık 12 yıl boyunca yer aldığı siyaset arenası ve üstlendiği devlet görevlerinin sonucu 8 Aralık 1930'da Sovyet NKVD görevlileri onu tutukladılar.

1917'den itibaren Himmet Sosyal-Demokrat Teşkilâtının üyesi olan Ahmet Pepinov, bu siyasî kuruluşun sağ kanadında yer alıyordu ve Marksizmi çok iyi biliyordu. 1918'de Transkafkasya Seyminde (Güney Kafkas Parlamentosu) tescil edilen Müslüman Grubunda Müslüman Sosyalist Blok mebusu olan Pepinov, aynı yıl oluşturulan Azerbaycan Parlamentosunda da adı geçen blokun tek lifiyle görevlendirilmişti.

Ahmet Bey'in 6 Temmuz 1931 tarihli sorgulamasında verdiği ifadede: "Parlamentonun mebusu ve Sekreteryaya Başkanı olduğum sırada aynı zamanda parti içindeki çalışmalarımı sürdürüyordum; mitinglere ve işçi köylü toplantılarında konuşmalar yapıyordum. 1919'da İngilizlere karşı Bakü'de düzenlenen işçi gösterisinin organizatörlerinden biri de bendim. Aralık 1919'da parlamento,

yeni hükümet kabinesi oluşturulmasıyla ilgili olarak iki hafta süren görüşmelerde Sosyalist grubun, yeni kabinede benim de görev almamı öngören teklifini üç defa geri çevirsem de parti beni Çalışma ve Ziraat Bakanı olarak yeni hükümette yer almaya mecbur bıraktı. Bu göreve itirazımın sebebi, Müsavat Partisinin, bizim grubun sunduğu İşçiler Hakkında Kanun ve Toprak Reformu Kanunu gibi yasa tasarılarının parlamentodan geçmesine engel olmasıydı. Grubumuzun ısrarı üzerine Müsavat Partisi bu konuları parlamentoda ele alacağını vaat ettikten sonra ben bakan olmayı kabul ettim. 1920'de hazırladığım Toprak Reformu Tasarısını görüşülmesini kabul etmedikleri için Mart 1920'de istifa ettim ve bununla birlikte hükümet krizi başladı."

Ahmet Bey parlamentodaki çalışmalarıyla, Başkan Hasanbey Ağayev'in sempatisini kazanmıştı.

O, karısı Hatice Hanım'a, şöyle demişti: "Bize Tiflis'ten bir genç gelmiş, oldukça yetenekli ve eğitilmiş delikanlıdır."

Ancak o sırada Hasanbey Ağayev nerden bilecekti ki böyle methettiği genç, onun vefatından birkaç yıl sonra büyük kızı Hürşit'e talip olup elçi gönderecek?

Hasanbey'in evinde düzenlediği ziyafetlerde ve aydınlar meclisinde Ahmet Pepinov da davetliler arasında olurdu. Hatice Hanım onu iyi tanıyordu, ailede ona rağbet ediyorlardı. Hem o sırada (Sovyet Bolşevik

rejiminde) herkes Hasanbey Ağayev ailesiyle ilişkilerini sürdürmeye cesaret edemiyordu. Ahmet Bey, ailenin kızıyla evlenmekte ısrarlıydı ve bu, onun cesaretini de ortaya koyuyordu. Ahmet Pepinov'la Hürşit Hanım Ağayeva, 1924'te evlendiler ve bir yıl sonra ilk çocukları Sevda dünyaya geldi.

Kızı Sevda Pepinova'nın hatıralarından: "Ben babamı, ninemin anlattıkları sayesinde biliyorum. Ninem, babamı canından çok seviyordu. Babamın, anneme sadece iyi eş olmakla kalmayıp, hem de annemin kardeşleri Gülruh ve Nezaket'e de babalık ettiğini söylerdi. Diyelim ki eşine manto diktirdiğinde, terziye onları da götürüp manto diktiriyormuş. Haftada iki kez ninemi ziyaret ederdim. Ninem derdi ki asla benden ev için ne gerektiğini sormazdı. İçeri gerer girmez eksik ve ihtiyacım olanı görmek için dolaba ve etrafa göz atardı. Sonra hâl hatır sorup giderdi. Derken ardından bana et, yağ, pirinç, şeker gönderirdi. Ninem derdi ki asla

Ahmet Bey ve Hürşit Hanım.

Soldan Ahmet Bey, Sevda Hanım, Yunus Mirzabeyov, Afet Hanım, Zeki Bey.

herhangi bir ihtiyacım için ona ricada bulunmamışım, zaten kendisi benden önce davranırdı ve herhangi bir şeye muhtaç kalmamıza izin vermezdi.”

Az geri dönersek, Kızılordu Bakü’yü işgal ederken (28 Nisan 1920) Ahmet Bey başkentte değildi. Şöyle ki o, mebus Rahimbey Vekilov ile birlikte Kuzey Kafkas’a doğru yola çıkarken Kızılların 11. Ordusu, halâ Samur köprüsünün kuzey tarafında beklemeydi. Ahmet Pepinov parlamento yetkilisi olarak Bolşevik Rusya temsilcileriyle görüşmeler yapmak, Karabağ cephesindeki askerî birliklerimiz, savunmasız kalmış Bakü’ye gelene kadar Kızılordu’nun taarruza geçmesini geciktirmek amacıyla gönderilmişti. Bizzat Pepinov’un görevlendirilmesi tesadüf değildi, çünkü o, Bolşeviklerin yetkilisi olan Sergo Orconkidze ile 1919’de İngilizler aleyhinde yapılmış mitingde tanışmıştı. Orconkidze, Ahmet Bey’e Moskova’yla irtibata geçerek sorunu barışçı yoldan çözeceğini söylese de sonuç hüsrana dönüşmüş ve 28 Nisan’da Bakü işgal edilmişti. Şu da var ki Ahmet Bey, Kızılordu’nun eline geçen Bakü’ye daha dönmeden Orconkidze oraya telgraf göndererek Pepinov’un güvenilirliği konusunda teminat vermiş ve değerli kadro olarak ondan yararlanmalarını tavsiye etmişti. İşte bu referans telgraf Ahmet Bey’in sonraki kariyerine ve hayatına yön vermiştir.

Ahmet Pepinov, Sovyet devrinde bazı görevler almış, ilk önce ona Halk Dışişleri Komiserliğinde (Bakanlığında) memurluk verilmişti. 24 Mayıs 1920’de de burada Haberleşme Şubesinde kançılar görevinde çalışmıştır. Ardından Halk Çalışma Komiserliğine geçmiş, daha sonra Halk Sosyal Güvenlik Komiserliğinde göçmen ve sığınmacılarla ilgili işlerle uğraşmıştı. 1922’de Halk Eğitim Komiserliğinin Danışma Heyetinde görev almıştı. Tutuklanana kadar burada çalışmıştı. Dolayısıyla Azerbaycan’da eğitim ve okulların gelişmesinde onun büyük hizmetleri olmuştur. Sadece şunu belirtelim ki, Azerbaycan’da Latin alfabesinin ilk şeklini o geliştirmişti; ilk alfabe tasarısını hazırlayanlardan biriydi.

Ancak 1930’da durum değişmişti; 8 Aralık 1930’da onu NKVD görevlileri Azizbeyov Sokağındaki dairesinde 1012 Sayılı tevkif emrini ona ibraz ederek gözaltına aldılar ve şubeye götürdüler. Ahmet Bey ve onunla birlikte hapse atılan 52 kişi, merkezleri Paris, Türkiye ve İran’da bulunduğu iddia edilen gizli karşıdevrimci Sovyet karşıtı Azerbaycan Millî Merkezi unvanlı örgütle bağlantılarından dolayı suçlanıyorlardı. O sırada tutuklananlar içinde en genci olan Ahmet Bey 37 yaşındaydı. Hapse atıldıktan sonra ağır işkencelere maruz kalsa da o, adı geçen Merkezin çalışmaları hakkında görevlilere

herhangi bir bilgi vermemiş, arkadaşları hakkında bir şey anlatmamıştı.

KGB, o zamanlar Türkiye'nin Azerbaycan'daki Büyükelçisi **Memduh Şevket** (Esental) ile yakın arkadaşlığından haberdardı. Memduh Şevket, Bakü'de görevdeyken Müsavatçıların buradaki bütün faaliyetleri hakkında bilgisi olduğu gibi ayrıca Mehmet Emin Resulzade ile bu gizli örgütün irtibatını da sağlıyormuş. Sovyet gizli servisi, Ahmet Bey'in Bakü'deki Türk konsolosu Ferit Bey'le ilişkilerini de biliyormuş. Ahmet Pepinov güya o sırada Türkiye'de bulunan ve Resulzade'nin en yakın dava arkadaşı olan Mirza Bala'nın (Memmedzade) Türkiye'ye kaçmasına yardımcı olmuş; Azerbaycan Millî Merkezinin üst organı ise illegal Türk Millî İstiklâl Partisiydi ve bu Merkez ise Türkiye kaynaklı teklif ve talimatlar doğrultusunda oluşturulmuştu. Merkezin hedefi, söz konusu aşamada Sovyet karşıtı hareketler ve örgütlenmeleri başında bulunmak ve bağımsızlık kazanıldıktan sonra iktidar partisi pozisyonunu sağlamaktı. Adı geçen örgütle ilgili tutuklananlardan biri de milyoner Hacı Zeynelabidin Tağıyev'in torunu Zeynel Tağıyev'di.

Zeynel Tağıyev, sorgulama sırasında Pepinov'dan farklı olarak açıkça her şeyi itiraf etmişti: *"Türk Millî İstiklâl Partisini kitle partisi hâline getirmek için karar alındıktan sonra unvan konusu ele alınmıştı. Merkez Komitesinin bu konuyla ilgili toplantısı, Nisan 1928'de Ahmet Bey'in evinde düzenlenmişti. Burada Rıza Şabanov, Türk Millî İstiklâl unvanının, Tiflis'te bulunan Mehmet Hasan Hacinski tarafından önerildiğini bildirmişti."*

Zaten 1931'de Millî Merkez faaliyetleri kapsamında hapsedilenlerden biri de bağımsızlık dönemi bakanlarından biri olan Hasan Hacinski'ydi. O, 31 Aralık'ta Tiflis'te hapsedilmişti. Cezasının açıklanmasını beklemeden hücrelerinde kendini asarak intihar etmişti. Merkezin plânına göre o, Azerbaycan bağımsızlık kazandıktan sonra Başbakan olacaktı...

Tabii ki Sovyet rejimi buna imkân vermezdi. 30 Eylül 1931'de Siyasi Güvenlik Genel Müdürlüğü (GPU) Ahmet Bey için en yüksek ceza olan kurşuna dizme/ıdam kararını açıklamıştı.

Fakat kardeşi Kebire Hanım Moskova'ya kadar gitmiş ve Sovyet liderlerden Sergo Orconikidze ile

buluşabilmişti. Kafkaslılara özgü sadakatini korumuş olan Orconikidze ona şöyle demişti: "Rahat olun ve eve dönün, her şey iyi olacak." Onun sadece Bakü'ye telefon etmesi sayesinde Ahmet Bey'le ilgili ölüm cezası, önce on yıllık hapis cezasıyla değiştirilmiş, ardından ise tutuklandığı günden başlayan süre de dâhil olmak üzere beş yıllık sürgün cezası çıkmıştı. Hapsinin ardından Ahmet Pepinov'un dairesi müsadere edilmiş ve karısı Hurşit Hanım kızı Sevda ile dışarı atılmıştı. O da annesinin yanına sığınmıştı. Bu daire ise sonradan bütün eşyalarla birlikte soruşturma amiri Khoren Grigoryan'a tahsis edilmişti.

Bakü Karamel Fabrikasının bulunduğu yerde bir zamanlar hapisane vardı ve Ahmet Pepinov altı ay orada, birinci kattaki koğuştaki hapis yatmıştı. Pepinov, içeride pencereden bakıldığında dışarıda nerenin görülebildiğini Hatice Hanım'a iletibilmişti. Hatice Hanım da haftada bir gün kardeşi Zeyneplere gideceği bahanesiyle altı yaşındaki torunu Sevda'yı yanına alıp hapisanenin karşısındaki sokaktan geçirdi. Ahmet Bey'in koğuşundaki pencereden görülebilen noktaya vardıkları zaman Sevda'nın ayakkabısının bağları 'nedense' açılıyordu. Ninesi acele etmeden kızın üstü başına el gezdirerek ayakkabısını yeniden bağlayana kadar babası, pencereden kızını görüyor ve özlemine gideriyordu. Babası kızını ancak bu şekilde görebiliyordu.

Yakınları Ahmet Bey'i hapisanede ziyaret etmek için sadece üç dört ayda bir izin alabiliyorlardı. Bu ziyarete, bacalarıyla birlikte Hatice Hanım ve küçük Sevda da geliyordu. Görüşme sırasında onların ne konuştuğunu öğrenmek için Ermeni nezaretçiler olurmuş. Ninesi ve bibisi, kızıyla baş başa konuşabilmesi için bu nezaretçinin uzaklaşmasını çok istemiş. Belki bu şekilde kızının cebine bir mektup koyabilirdi. Fakat nezaretçi buna imkân vermemiş. Hatta Ermeni sorgu hâkimi, baba kızın konuşmalarını dinleyip, hediye gelen bilezikten bahsettiklerini duymuş. Onlar oradayken hemen gizli polisleri eve göndererek bilezik ve o türden kıymetli eşyaları evden aldırıyor! Ahmet Bey, KGB duvarları arasında sağlığı bozulduğu için hapis süresinin önemli bir kısmını revirde geçirmişti.

Hapse düşmeden önce, 1930'lu yıllarda Türkiye'den gelen bir dostu, buralarda vaziyetin gitgide kötüleşeceğini, er geç tutuklanacağını söylemiş.

Memduh Şevket Esental

Ailesini alıp Bolacur yoluyla Türkiye'ye geçmesini tavsiye etmiş. Fakat o, kendisini bekleyen acı kaderi tahmin edememiş ve Bakü'de kalmıştı: *"Neden kaçayım ki? Ne suçum var, ne gibi suç işlemişim ki terki diyar olayım?"* demiş. Birkaç yıl sonra ise o, kayınvalidesine hata yaptığını ve ailesiyle birlikte ülkeden kaçması gerektiğini itiraf etmişti...

Ahmet Bey, hapishanede bulunduğu sırada kayınvalidesi Hatice Hanım'a şöyle demişti: *"Hurşit'e söyleyin, benden boşanması için dilekçe versin. Çünkü tutukluların çoğunun aile efradına eziyet ediyorlar. Dolayısıyla benden boşanması daha uygun olur, üstelik bir başkasıyla da evlenebilir."*

Bu tavsiye üzerine Hurşit Hanım ondan boşanmış ve Halk Eğitim Komiserliğinde Ahmet Bey'in sekreteri olan Bahadır Ayvazov'la evlenmişti. Yedi yaşındaki kızı Sevda ise bu ikinci izdivaca karşı çıkan Hatice Hanım'ın yanında kalmıştı.

*

Ahmet Bey sürgün cezasının bir kısmını Ulyanovsk şehrinde çekmiş ve burada ikamet etmek kaydıyla şartlı tahliye edilmişti, çalışıyordu ve yakınlarıyla yazışmasına da izin verilmişti. O zamanlar kızına yazdığı bir mektupta, *"Sabah işe gidiyorum, akşam dönüyorum ve kendi kendime şahmat oynuyorum!"* diye yazmış.

Aralık 1935'te cezası biten Ahmet Bey, Nisan 1936'da bütün işlemler sona erdikten sonra Bakü'ye dönmeden önce Moskova'ya uğramaya karar vermişti. Başkentte, parti MK Politbüro Üyesi ve Ağır Sanayi Halk Komiseri Sergo Orconikidze ve ayrıca küçük kardeşi Zeki ile buluşmuştu. Orconikidze ona, Bakü'ye dönmeyip Kazakistan'a gitmesini ve orada çalışmasını tavsiye etmişti. Çünkü dönemin Azerbaycan KP MK 1. Sekreteri Mircefer Bağirov'a güvenmiyordu. Mayıs 1936'da Ahmet Pepinov Bakü'ye geliyor.

Sevda Pepinova'nın hatıralarından: *"Babam, bacası Nezire'yi gördükten sonra bize, yani kayınvalidesi Hatice Hanım'ın evine gelmişti ve annem de oradaydı. O sahne şimdi de gözümün önündedir. Babam içeri girdi. Ben adeta şok olmuştum; çok zayıflamıştı, oldukça üzgün bir hâli vardı. Annem fazla oturmadı, şöyle on dakika sonra özür dileyip çıkıp gitti. Babam beni yanından ayırmak istemiyordu, gözleri yaşarmıştı. Kendisinin anlattığına göre, Mircefer Bağirov onu çağirtirmiş ve partide görev teklif etmişti. Ancak ona hiç güvenmeyen babam zaman kaybetmeden Kazakistan'a gitmişti. Orada önce Halk Eğitim Komiserliğinde Plânlama Şubesinde görev almıştı, fakat Bakü'deki arkadaşlarının tutuklandığını haber alınca oradan ayrılmış;*

kendisini de tehlike beklediğini sezdiği için önce Ulyanovsk, sonra yine Moskova'ya gitmişti. Bir şekilde kurtulmanın yolunu arıyordu. Buradan Bakü'ye haber gönderip beni görmek istediğini bildirmişti. Zeki amcam sayesinde Moskova'ya gittim ve bir sayfide onunla buluştuk. Onu görünce dünyalar benim oldu, çok sevinçliydim. Üç gün orada babamla birlikte kaldık, ancak sonra ortalıktan kayboldu. Amcam, onun başka bir şehirde çok acil bir işi çıktığını söylemişti. Son kez onunla garda buluştuk. Ulyanovsk'a gideceğini söyledi ve yazın yeniden buluşabileceğimizi, beni orada bekleyeceğini ilâve etti."

Ne var ki Ahmet Bey, Ulyanovsk'a döndüğünde derhal gözaltına alınarak Bakü'ye sevk edilmişti. Onun Moskova'da himaye etmeye çalışan S. Orconikidze, topyekûn tasfiyeler ortamında baskılara dayanamamış ve sıranın kendisine geleceğini bildiği için 1937'de intihar etmişti. Ahmet Pepinov'u yine karşıdevrimci, Sovyet karşıtı milliyetçi örgüt yöneticilerinden biri olmakla suçluyorlardı; fakat Ahmet Bey akıl almaz işkencelere rağmen bu uyduruk suçlamayı kabul etmiyordu. Kardeşi Nezire sekiz ay boyunca onu hapiste ziyaret etmişti. Ancak Mayıs 1938'de ziyaretçi kabul edilemeyeceğini bildirmişlerdi...

Ahmet Pepinov'un torunu Hurşit Abdullayeva: *"Dedemi NKVD koşuşlarında acımasız işkencelere tabi tutmuşlardı. Onu soruşturma odasında koşuşa bizzat Bağirov sorgulamıştı. Dedem, ona suçlu olmadığını, 1930'da sorgulama sırasında da herhangi bir suçu olmadığını ortaya çıktığını, daima dürüst olmaya çalıştığını söylemişti. Sonunda sabrı kalmayan ve kendini tutmayan Bağirov onu 3 Temmuz 1938'de sorgulama sırasında tabancasıyla öldürmüştü. Bu sıra dışı seçkin insanın hayatı, işte böyle feci bir şekilde sona ermişti."*

Bağımsız Azerbaycan döneminde Pepinov'un, yurt dışında üniversitelerde eğitim görmeleri için yetenekli 100 Azerbaycanlı gencin seçilmesi ve gönderilmesi projesinde önemli katkıları olmuştu. Ne kadar hazindir ki sadece Ahmet Pepinov'u değil, o 100 genci de söz konusu tasfiyeler sırasında mahvettiler. O zamanlar birçok değerli aydını yok etmişlerdi... 1956'da dedemin beraat kâğıdı çıkmıştı, yani suçu olmadığı halde itiraf koparmak için ona aylarca işkence edilmiş ve zalimce öldürülmüştü. Dedemin kardeşleri Zeki ve Mehmet de bu devlet teröründen kurtulamadılar ve sürgün edildikleri uzak diyarlarda hayatlarını yitirdiler. Onları Ahmet Pepinov'un kardeşleri oldukları için aynı şekilde karşıdevrimci ve casus diye suçlamışlardı."